

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 268/04-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 15. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho prerokoval prijatú sťažnosť Ioana Kornelija Komanického, bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 107/91) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ioana Kornelija Komanického na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 107/91) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ioanovi Kornelijovi Komanickému n e p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie.

4. Okresný súd Bardejov j e p o v i n n ý uhradiť Ioanovi Kornelijovi Komanickému trovy konania vo výške 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. V. P., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 268/04-22 z 15. decembra 2004 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť Ioana Kornelija Komanického (ďalej len „s'ťažovateľ“) v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 107/91), a vo zvyšnej časti ju odmietol.

Predseda okresného súdu vo vyjadreniach k s'ťažnosti z 5. augusta 2004 a 28. januára 2005 k priebehu konania okrem podrobnej chronológie úkonov okresného súdu uviedol:

„Vo veci sp. zn. 7 C 107/91 konanie bolo začaté dňa 14. 2. 1991 na základe žaloby podanej žalobcom Ioanom Kornelijom Komanickým (vtedy Jánom Komanickým) proti žalovanému J. R., ktorou sa žalobca domáhal zakázať rodine R. akýmkoľvek spôsobom používať nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, teda ochrany vlastníckeho práva (...).

Nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že ide o vec skutkovo i právne jednoduchú. Práve veľmi častá zmena petitu žaloby, neúplnosť podaní, či už žalobcov alebo žalovaných, a vady konania vyvolané účastníkmi mali za následok zložitost' konania i jeho náročnosť. Tieto skutočnosti mali tiež za následok to, že súd doposiaľ nemohol meritórne rozhodnúť o všetkých žalobcami uplatnených nárokoch i protižalobe žalovaných a v snahe rozhodnúť aspoň o tých závažnejších a predovšetkým pre sťažovateľa najvýznamnejších nárokoch, rozhodol sa rozhodnutie o tých nárokoch, vo vzťahu ku ktorým nebolo možné pre postoje účastníkov konania vykonať v potrebnom rozsahu dokazovanie, vylúčiť na samostatné konanie (...).

Už samotná povaha veci, vo vzťahu ku ktorej sťažovateľ namieta porušenie jeho základných práv, umožňuje prijať záver, že táto právna vec je skutkovo i právne zložitá. Predmetom konania je totiž ochrana vlastníckeho práva a navyiac pri nie celkom ujasnených vlastníckych vzťahoch a sťažovateľ sa v konaní pritom domáha viacerých nárokov. Ako už bolo uvedené v mojom predchádzajúcom písomnom stanovisku, žalobcovia často menili petit svojej žaloby, čo nesporne malo za následok zložitost' konania i jeho náročnosť.

Aj keď je nesporné, že vzhľadom na čas, ktorý uplynul od podania žaloby, je možné súhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že vo veci sa koná neprímerane dlho, v tejto súvislosti však nemožno neprihliadať na skutočnosť, že dĺžka konania bola výraznou mierou ovplyvnená predovšetkým správaním sa samotného sťažovateľa, ale rovnako aj žalovaných. Sťažovateľ spolu so svojou manželkou v priebehu konania osemkrát zmenili petit žaloby, ich podania nemali potrebné zákonom predpísané náležitosti, či už vo vzťahu k samotnej žalobe, alebo použitým opravným prostriedkom a na vec sa vzťahujúce dôkazy označovali postupne, nie na začiatku konania, čím znemožňovali súdu vec náležite pripraviť na rozhodnutie.

Žalovaní v priebehu konania sa domáhali svojich nárokov podaním protižaloby, ktorá taktiež mala vady a v priebehu konania vznikla potreba ich odstránenia. Ako vyplýva z chronológie jednotlivých úkonov, nariadené termíny pojednávani bolo nutné veľmi často odročovať, z dôvodu neúčasti či už žalobcu alebo žalovaných, pričom u žalovaných išlo zväčša o dôvody neúčasti objektívne pre preukázanú nemoc prvoradého žalovaného. Časté odročovanie pojednávani z dôvodov na strane účastníkov konania nesporne malo vplyv na dĺžku konania i možnosť súdu vo veci meritórne rozhodnúť.

V pojednávanej veci bolo meritórne rozhodnuté o základných sťažovateľom uplatňovaných nárokoch a to rozsudkom zo dňa 31. 10. 1996 č. k. 7 C 107/91-213, ktorý sa dňom 30. 1. 1997 stal právoplatným. Tým už v roku 1996 došlo k odstráneniu právnej neistoty na strane sťažovateľa prinajmenšom vo vzťahu k tým nárokom, o ktorých bolo meritórne rozhodnuté. Pokiaľ o ochrane vlastníckeho práva sťažovateľa nebolo citovaným rozsudkom rozhodnuté vo vzťahu k jednej nehnuteľnosti (KBN 4639) a v tejto časti súd vec vylúčil na samostatné konanie, stalo sa tak z príčin na strane žalobcov, teda aj sťažovateľa, keď títo nevedeli k tejto nehnuteľnosti preukázať svoj vlastnícky vzťah k momentu rozhodnutia. O tomto nároku súd však meritórne rozhodol rozsudkom zo dňa 9. 6. 1999, aj keď je pravdou, že odvolací súd tento rozsudok na základe podaného odvolania zrušil. Napriek tomu, že doposiaľ nebolo rozhodnuté o všetkých sťažovateľom uplatňovaných nárokoch, zastávam názor, že postup súdu v tomto konaní nemal za následok prietahy vytýkané sťažovateľom, keď jeho postup bol limitovaný a ovplyvnený predovšetkým konaním sťažovateľa a žalovaných.

Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom vyslovil, že základné právo sťažovateľa Ioana Kornelija Komanického na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a pojednanie veci v primeranej lehote porušené nebolo.”

Sťažovateľ na vyjadrenie predsedu okresného súdu zaujal stanovisko, kde okrem iného uviedol, že v danom prípade nejde o skutkovo a právne zložitú vec, jeho správanie

nebolo nevhodné a súdne konanie „*bolo vedené neracionálne s tou najväčšou dávkou byrokracie a bezúčelnosti*“.

Sťažovateľ ďalej písomne oznámil, že „*Pokiaľ Ústavný súd SR je sám toho názoru, že v tejto kauze pred ním je nutné, resp. žiaduce ústne pojednávanie lebo údajne od takéhoto pojednávania už nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, potom zaiste bude užitočné, keď nebudem na ňom trvať ani ja, ale budem trvať na tom, aby aj bezo mňa a môjho právneho zástupcu, toto konanie bolo verejné! (...)*“, a preto ústavný súd podľa § 30 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde nariadil vo veci ústne pojednávanie, ktoré sa konalo 15. marca 2005.

Na ústnom pojednávaní sa nezúčastnil ani jeden z účastníkov konania, a preto ústavný súd pojednával v ich neprítomnosti.

II.

Predmetné konanie začalo 14. februára 1991, keď sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu vo veci „*ochrany práva osobného užívania pozemku*“. Podaním z 31. augusta 1994 žalobný návrh rozšíril o žalovanú v druhom rade a podaním zo 6. septembra 1994 navrhol zmenu (rozšírenie) petitu, v ktorom žiadal, aby okresný súd zakázal žalovaným vstup na „*pozemky EN 4638/1, 4639 a 4640 k. ú. B. a uložil im, aby sa zdržali akýchkoľvek zásahov do nich (...)*“. Okresný súd sťažovateľa 11. septembra 1994 vyzval na doplnenie návrhu. Sťažovateľ upresnil svoj nárok 19. septembra 1994 a 21. septembra 1994 predložil listinný dôkaz (list vlastníctva).

Dňa 9. októbra 1994 okresný súd určil termín pojednávania na 18. október 1994, na ktorom pripustil zmenu (rozšírenie) žalobného návrhu sťažovateľa. Podaním z 15. februára 1995 sťažovateľ opätovne upresnil petit tak ako v podaní z 19. septembra 2004. Dňa 20. februára 1995 okresný súd pojednávanie odročil na neurčito pre neprítomnosť sťažovateľa. Dňa 19. júna 1995 okresný súd určil termín pojednávania

na 4. júl 1995. Dňa 28. júna 1995 sťažovateľ doručil okresnému súdu zmenu petitu, v ktorom žiadal žalovaným uložiť povinnosť „*vypratať tuhý odpad (burinu a iné) siahajúci za právnu hranicu do pozemkov EN 4638/1 a 4639 vo vlastníctve M. K. a A. C. a spol. neodkladne (...)*“.

Dňa 4. júla 1995 okresný súd pripustil zmenu žalobného návrhu sťažovateľa a žalobkyne v druhom rade a vyzval ich v lehote do 31. júla 1995, aby špecifikovali označenie nehnuteľností vo svojom žalobnom návrhu v súlade s platnými právnymi predpismi. Sťažovateľ doručil okresnému súdu úpravu petitu 19. júla 1995.

Dňa 22. júla 1996 okresný súd určil termín pojednávania na 2. august 1996. Sťažovateľ doručil 29. júla 1996 okresnému súdu ďalší návrh na úpravu petitu, ktorý bol takmer totožný s jeho návrhom z 19. júla 1995. Pojednávanie z 2. augusta 1996 bolo odročené na 10. september 1996, na ktorom okresný súd vykonal dokazovanie a poučil sťažovateľa, že petit žaloby nie je určitý, chýba označenie geometrických plánov, o ktoré opiera svoju žalobu, a presné označenie vlastníkov nehnuteľností. Pojednávanie bolo odročené za účelom odstránenia nedostatkov podania sťažovateľa.

Sťažovateľ doručil 10. septembra 1996 okresnému súdu návrh, ktorým menil petit žaloby (ústavný súd zistil, že aj v tomto petite uviedol nesprávne meno žalovanej v druhom rade).

Dňa 31. októbra 1996 okresný súd pripustil zmenu žaloby v zmysle návrhu sťažovateľa z 10. septembra 1996 a vo veci meritórne rozhodol rozsudkom. V tomto rozsudku (právoplatnosť nadobudol 21. augusta 1998) bol nárok sťažovateľa zo septembra 1994 vylúčený na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 4 C 1313/98. Iné úkony týkajúce sa nárokov sťažovateľa na ochranu vlastníckeho práva v tomto období vykonané neboli.

Dňa 7. septembra 1998 bol k spisu sp. zn. 4 C 1313/98 pripojený spis sp. zn. 7 C 107/91.

Dňa 11. januára 1999 okresný súd určil termín pojednávania na 4. február 1999, ktorý bol zrušený z dôvodov ospravedlnenej neúčasti právnej zástupkyne žalovaných na pojednávani. Z toho istého dôvodu bol zrušený aj termín pojednávania určený na 18. február a 18. marec 1999.

Dňa 18. mája 1999 sa konalo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil, a uložil sťažovateľovi a žalobkyni v druhom rade, aby predložili dôkaz o svojom vlastníctve k pozemku, ktorý sťažovateľ predložil toho istého dňa.

Dňa 9. júna 1999 okresný súd vyhlásil rozsudok. Dňa 3. decembra 1999 sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie a 7. decembra 1999 ho okresný súd vyzval na doplnenie odvolania. Sťažovateľ doručil okresnému súdu doplnenie v zmysle výzvy 27. decembra 1999.

Dňa 22. júna 2000 predložil okresný súd spis Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd ho 27. augusta 2001 vrátil okresnému súdu za účelom vyhotovenia opravného uznesenia. Dňa 6. februára 2003 krajský súd opätovne vrátil spis okresnému súdu za účelom odstránenia ďalších nedostatkov písomného vyhotovenia rozsudku. Dňa 19. februára 2003 okresný súd vydal opravné uznesenie a 17. marca 2003 predložil spis odvolaciemu súdu. Dňa 10. júla 2003 sťažovateľ žiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov za podané odvolanie.

Dňa 19. apríla 2004 krajský súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu z 9. júna 1999 a odmietol odvolanie sťažovateľa a žalobkyne v druhom rade proti výroku o vylúčení veci na samostatné konanie. Dňa 11. júna 2004 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 8. júla 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 12. august 2004.

Dňa 8. augusta 2004 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti sudcu, okresný súd pojednávanie odročil za účelom predloženia veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti.

Dňa 8. septembra 2004 krajský súd rozhodol, že sudca okresného súdu nie je vylúčený z rozhodovania a prejednávania veci. Dňa 11. októbra 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 10. december 2004. Dňa 10. decembra 2004 okresný súd pojednávanie odročil na neurčito a vyzval žalobcov vzhľadom na zmenu okolností podľa predloženej kúpnej zmluvy žalovanými, že už nie sú vlastníkami nehnuteľností, na oznámenie, či trvajú na podanej žalobe, a ak áno, v akom rozsahu, prípadne akého nároku sa domáhajú. Dňa 28. decembra 2004 sťažovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie. Od tohto obdobia bol spis do 14. januára 2005 na Krajskej prokuratúre v Prešove a 31. januára 2005 bol predložený ústavnému súdu.

III.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...“.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa 1) právnej a faktickej zložitosti veci, 2) správania účastníka konania a 3) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd akceptuje, že rozhodovanie v konkrétnej veci predstavuje určitý stupeň zložitosti súvisiaci s doplňovaním návrhov sťažovateľa na zmenu petitu, avšak vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho doterajšieho priebehu a dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali takú neprimeranú dĺžku konania, ako bola zistená v konaní pred okresným súdom. Pokiaľ ide o právnu zložitosť, možno vysloviť názor, že v danom prípade ide o bežnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov. Podkladom pre rozhodovanie týchto sporov je dlhoročnou súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava obsiahnutá v ustanoveniach Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

2. Správanie účastníkov je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred označeným porušovateľom práva došlo k zbytočným prietáhom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sporové konanie je druhom civilného procesu, v ktorom účastník konania, v danom prípade aj žalobca, je zodpovedný za zákonné začatie konania a splnenie všetkých procesných podmienok, ktoré sa vyžadujú na to, aby všeobecný súd v jeho veci konal a rozhodoval (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Súčasne je žalobca zodpovedný za svoje procesné úkony, ktoré uplatní, a to bez ohľadu na to, že ide o dovolené procesné úkony, prípadne o úkony, ktoré Občiansky súdny poriadok predvída. Táto zodpovednosť zahŕňa v sebe aj zodpovednosť za to, že sa dovolenými alebo predvídanými procesnými úkonmi

spor spomalí alebo sa nerozvinie celá štruktúra procesných vzťahov vedúca k odstráneniu právnej neistoty v konaní.

Z priebehu doterajšieho konania vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca v prvom rade najprv spomalil konanie tým, že súdny poplatok, ktorý je v spore o ochranu vlastníckych práv splatný podaním žaloby [§ 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov], zaplatil až na základe výzvy súdu. Takisto po výzve okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie sťažovateľ vzal svoje odvolanie späť.

Na doterajšiu dĺžku konania malo vplyv aj to, že sťažovateľ sa nezúčastnil troch pojednávaní (v sporovom konaní ak sa skúma porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, nerozhoduje dôvod, pre ktorý sa nariadeného pojednávania nezúčastnil) a dvakrát, a to 25. júna 1992 a 8. augusta 2004, namietol zaujatosť sudcov okresného súdu, ako aj to, že svojimi podaniami (v septembri 1994) rozšíril žalobu (petit) o ďalšie nároky (19. septembra 1994, 15. februára 1995, 28. júna 1995, 19. júla 1995, 29. júla 1996 a 19. mája 1999), dopĺňal a upresňoval petit žaloby, a 10. septembra 1996 bolo pre nedostatky jeho podania odročené i pojednávanie.

Ani ďalšie úkony sťažovateľa nesmerovali k tomu, aby sa vo veci konalo a rozhodovalo o navrhovanom petite na poskytnutie súdnej ochrany (odvolanie proti výroku o vylúčení veci na samostatné konanie, proti ktorému nie je prípustné odvolanie, a odvolanie proti rozsudku, ktoré nemalo zákonom predpísané náležitosti).

Ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa bral do úvahy i to, že ako účastník konania nesporne má právo na uvedené procesné úkony, ktoré urobil. V dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto

judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľom uplatnených procesných právach ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prietáhov v konaní okresného súdu.

Ústavný súd uvádzajúc len základnú charakteristiku doterajšieho priebehu konania pred okresným súdom zastáva názor, že sťažovateľ uplatnil základné právo na súdnu ochranu, ale bez toho, aby akceptoval svoju zodpovednosť za vedenie sporu a splnenie procesných podmienok, najmä doručenie jasnej, určitej a zrozumiteľnej žaloby (petitu), ktorú niekoľkokrát menil. Jeho procesné úkony sa nesústredene venovali aj otázkam subjektívneho nazerania na nestrannosť okresného súdu ako celku i zaujatosti zákonného sudcu. Podľa názoru ústavného súdu doterajšie trvanie skúmaného sporu je aj dôsledkom neunesenia zodpovednosti sťažovateľa za ústavné a zákonné začatie a vedenie konania (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), a preto uvedené skutočnosti vyhodnotil ústavný súd tak, že samotný sťažovateľ sa svojím konaním výrazne podieľal na zbytočných prietáchoch v konaní pred okresným súdom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 (pôvodne pod sp. zn. 7 C 107/91). Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, a ďalej na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že okresný súd bol nečinný v období od 16. novembra 1995, keď mu bolo doručené podanie právnej zástupkyne žalovaných, do 22. júla 1996, keď určil termín pojednávania na 2. august 1996 (v trvaní 9 mesiacov). V tomto období nevykonal žiadny úkon.

Činnosť okresného súdu bola aj nesústredená, v dôsledku čoho sa konanie predlžovalo, výsledkom jeho nesústredenej činnosti bolo, že krajský súd musel dvakrát

vrátiť spis okresnému súdu ako predčasne predložený za účelom vyhotovenia opravného uznesenia z dôvodu vyskytujúcich sa formálnych chýb v písomnom vyhotovení rozhodnutia.

Okresný súd síce vo veci 9. júna 1999 rozhodol, ale stav právnej neistoty sťažovateľa neodstránil, jeho rozhodnutie bolo rozhodnutím odvolacieho súdu 19. apríla 2004 zrušené z dôvodu, že „*Prvostupňový súd v písomnom vyhotovení rozsudku neuviedol základné náležitosti odôvodnenia rozsudku vyplývajúce z ust. § 157 ods. 2 OSP, pre ktoré napadnutý rozsudok odvolací súd považoval za nespreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť (...)*“, a preto „*odvolací súd v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. c) OSP napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením zrušil a v súlade s ust. § 221 ods. 2 OSP vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie*“.

Vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho doterajšieho priebehu a z dosiahnutých výsledkov okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 1313/98 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 107/91) bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

V zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu,

aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza účastník domáhajúci sa rozhodnutia súdu v jeho veci.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o porušení práv sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Z citovaného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadosťučinenie. Pôvodne sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150 000 Sk, pričom neskôr tento nárok upravil na sumu 400 000 Sk.

Ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní predovšetkým z toho, že sťažovateľ ako účastník konania výrazne prispel svojím správaním k tomu, že spor sa neúmerne predlžoval a vznikali zbytočné prietahy, tak ako to konštatoval v bode 2 časti III tohto nálezu. Ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní musí účastník počítat s tým, že ak jeho úkony predĺžia konanie, pôjde to v každom prípade na jeho ťarchu (§ 6, § 101 ods. 2, § 120 ods. 1 OSP).

Za týchto okolností potom konanie a nález ústavného súdu (najmä vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázanie okresnému súdu, aby ďalej vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a priznanie úhrady trov konania) sú dostatočnými opatreniami na nápravu stavu spôsobeného porušením označených práv.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. V. P.

Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2003, ktorá bola 13 602 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške 4 534 Sk a k tomu 2 x 136 Sk režijný paušál (§ 19 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 9 342 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2005